

מועד קטן כז. (שורה שניה) עד כח. (שורה 3)

ביאורים

סעודת הבראה: הסעודה שאוכלים האבלים משל אחרים, אחרי קבורת המת. בסעודה הראשונה לאחר הקבורה, אוכל האבל מאכלים משל אחרים ולא משלו. על שכניו של האבל להביא לו את סעודתו הראשונה. נהוג להגיש לאבלים פת או עוגות עגולות וביצים קשות ומקולפות. הטעם לכך הוא, לפי שלמאכלים אלו אין "פה" וגם לאבל מחמת צערן אין פה לשוחח. כמו כן, המאכלים העגולים רומזים לכך שהאבלות "מתגלגלות" בעולם מאדם אחד למישהו. רמז נוסף יש בזה, שהחיים הם כגלגל החוזר בעולם. הצער הנוכחי הוא חולף ועתידיים לבוא ימים של שמחה.

ברייתא

הפסקת האבלות בערב שבת

- ניתן לזקוף את המיטות מהמנחה ולמעלה.
- רשאי לשבת עליהן רק משתחשך.
- במוצ"ש חוזר והופך את המטות עד לסיום האבלות.

ברייתא

מתי מתחילה האבלות?

- ר' אליעזר: משיצא המת מפתח ביתו.
- ר' יהושע: מסיום הקבורה.

ניקיון ובישום בית האבל

מוגמר ובשמים: אין להביא לבית האבל (ניתן להביא למקום המנחמים אבל גם שם אין לברך עליו שם).

ניקיון: מותר וראוי לנקות את בית האבל.

חיוב כפיית המטה

- **היקף החיוב:** יש להפוך את כל המטות שבבית.
- **לא כפה מטתו:** לא יצא ידי חובה. (אף אם ישן על כסא/מכתשת/קרקע)

סוגי המיטות הפטרות מכפייה

- **מטה המיוחדת לכלים:** לא צריך לכפותה.
- **דרגש (מיטת עור):** ת"ק: מעמידה על צידה. **רשב"ג (וכן הלכה):** מתיר את רצועותיו.
- **מטה עם מוטות בצידה (לא ניתן להופכה):** מעמידה על צידה.

משנה

סעודת הבראה:

- אין להגישה בכלים יקרים.

הלויה במועד:

- לא אומרים ברכת אבלים.
- עומדין בשורה ומנחמין את האבלים.
- לא מניחין את המת ברחוב, כדי לא לעורר את ההספד.

נשים:

- אף פעם לא מניחין את הנפטרת ברחוב, מפני כבודן.

תקנה זו באה למנוע בושה מעניים שלא יכלו להגיש בכלים יקרים כמו אחרים.

תלמיד חכם יש להספיד בחוה"מ במקרים הבאים:

1. כשנמצאים בפניו.
2. ביום ששומעין על פטירתו.

נהרדעי: מדובר רק בנשים שמתו בזמן הלידה. (שהם שופעות דם רב)

ר' אלעזר: מדובר בכל הנשים. (כי יש לקבור אשה סמוך למיתה ולא להתעבב)

תקנות קבורה ואבלות

כדי למנוע חוסר נעימות ובושה תיקנו חכמים
אחידות בכל מנהגי הקבורה והאבילות.

כלים זולים לסעודת הבראה,
כיסוי פני כל המתים,
הוצאת המת במיטה זולה,
הנחת ריח טוב מתחת לכל המתים,
הטבלת בגדי כל האנשים והנשים שמתו,
תכריכים זולים.

הנחיות כלליות

- כשרואים המנחמים שהאבל רוצה שיילכו ממנו, עליהם ללכת (אף אם לא ביקש זאת בפירוש).
- אבל וחולה לא חייבים לעמוד מפני הנשיא. (ואם עמדו אינם צריכים לבקש רשות לשבת)
- אסור לאבל לאכול לחם משלו ביום הראשון לאבלותו.
- כשיש מת בעיר, אסור לכל בני העיר לעסוק במלאכה [אא"כ העיר מחולקת לחבורות].
- כל המתאבל על מתו יותר מדאי – עלול שימות לו מת נוסף.

אלא כך יש לנהוג:

3 ימים - לבכי.

7 ימים - להספד.

30 ימים - לאיסור גיהוץ ותספורת.

3 ימים ראשונים: יראה את עצמו כאילו חרב מונחת לו בין שתי כתפיו.
מיום 3 עד יום 7: כאילו חרב מונחת לו בקרן זוית.
מכאן ואילך: כאילו חרב עוברת כנגדו בשוק.